

Jeg skammer mig ikke ved evangeliet

Ved udsendelsesgudstjenesten for Vicka og Jan Mortensen tog Israelsmissionens formand, Kai Kjær-Hansen, i sin tale udgangspunkt i Romerbrevets første kapitel.

Under sine såkaldte missionsrejser tænkte Paulus flere gange på menigheden i Rom. Han udtrykker at han har lyst til at besøge den.

Hvad i alverden?

Men hvad i alverden skulle Paulus i Rom, hvad havde han at gøre dér? Hvordan kunne Paulus dog mene at Rom og verdenshovedstadens folk havde brug for ham, jøden fra et af Rom undertrykt land? Dum var han ganske vist ikke, men at en jøde skulle have noget afgørende at sige i Rom, var lige til at trække på smilebåndet ad. Ja, hvorfor ikke som jøde holde sig væk fra den såkaldte »evige stad« Rom?

Hvad i alverden har Vicka og Jan at gøre i Jerusalem? Hvordan kan de dog mene at Jerusalem, Zion, har brug for dem – de som er ikke-jøder? Dumme er de ganske vist ikke, men at ikke-jøder skulle have noget afgørende at sige i Jerusalem, er lige til at trække på smilebåndet ad. Ja, hvorfor ikke som ikke-jøder holde sig væk fra den såkaldte »hellige stad«, Jerusalem?

Paulus i midten af 50'erne

Paulus sidder i midten af 50'erne og tænker på menigheden i Rom. Nogle af sine tanker fik han prentet ned på skriftrullen og fik sat adresse på: »Til alle Guds elskede i Rom, som er kaldet til at være hellige,« skriver han i

indledningen til Romerbrevet. Her ved jeres indvielse til en missionærgerning i Israel vil jeg minde jer – og os andre om – hvordan jøden Paulus havde det over for ikke-jøder, hvilket også kan hjælpe os ikke-jøder når vi står over for hedninger såvel som jøder.

Paulus præsenterer sig som Jesu tjener, som er kaldet til apostel og til at forkynde evangeliet om Guds søn, Jesus Kristus vor Herre. I skal som Paulus – og med Jesus selv som forbillede – være tjenerne i Jerusalem, Jesu tjenere. I er kaldet, ikke til apostle, men kaldet det er I, kaldet til en tjeneste hvor mandatet er givet af Gud selv og formidlet gennem mennesker. Jeres tjenende opgave er at sige til hedninger såvel som jøder i Israel: Jesus Messias er Guds søn, alle menneskers Herre, verdens frelser.

Når I formidler evangeliet, skal det gøres med ydmyghed. Når I formidler evangeliet til jøder, er I med til på vore vegne at række det bedste som vi har fået fra det jødiske folk, tilbage til det jødiske folk. Det bedste – han hedder Jesus.

Paulus takker sin Gud for de elskede og hellige i Rom – i hele verden forkyndes der om deres tro, skriver han til dem. Når han kommer – når Gud vil det – begynder han ikke på bar bund. Andre har også gjort et arbejde forud for jer i Jerusalem. Vi håber at I kan fortsætte takken for menigheden i Jerusalem, den

Vicka og Jan Mortensen ved ordinations- og udsendelsesfesten den 6. juni 1999

danske såvel som takken for at der i dag er Jesus-troende jøder.

Paulus udtrykker længsel efter at se de troende i Rom. Indtil nu har det åbenbart ikke været Guds vilje, siger han fromt. Og så siger han på en dejlig ufrom måde: *Jeg længes efter at se jer, for at jeg kan give jer af Andens gaver, så I kan blive styrket ...* Det lyder ufromt, og fromme missionærer tør vist ikke sige det på samme klare og ufromme måde som Paulus, altså sige: Nu kommer *vi*, og *vi* mener at *vi* har noget at give, noget at bidrage med. Nuvel, sådan skal det nok heller ikke siges i dag, men mener man ikke man har noget at bidrage med i missionens sag, ja, så sker der ikke noget, og så skulle man hellere være blevet hjemme. I har noget at bidrage med, I har noget at give. Behold troen på det.

Men lige så snart Paulus har sagt de nødvendige og ufromme ord: *jeg* har noget at give *jer* så I kan blive styrket, kære romere, så korrigerer han sig selv og tilføjer: »eller rettere: så at *vi sammen* kan opmuntres ved vores *fælles* tro, jeres og min.« At være missionærer og præstepar er at leve i et fællesskab hvor man den ene gang rækker noget til andre, den anden gang modtager fra andre i fællesskabet, og hvor man lader det skinne igennem at man selv har lige så meget brug for det evangelium som man rækker til andre.

Hvor er det godt at Paulus skrev på pergament og lod forteletsen stå og ikke skrev på computer hvor det er så let

at bruge delete-tasten når man mener man har fortalt sig. Som ordene står nu, giver det udtryk for en mand som er bevidst om evangeliets kraft. Denne bevidsthed giver selvbevidsthed om at man har noget at bringe. Og den der har noget at bringe, lever også i et fællesskab hvor man selv får noget.

Over for menigheden i Rom er Paulus *forpligtet*, står i gæld, derfor hans iver efter at forkynde evangeliet i verdenshovedstaden. Også vi er forpligtede, som enkeltpersoner og kirke, og vi står i gæld. Hvor meget desto ivrigere skulle vi ikke være efter at bringe evangeliet til hedninger såvel som jøder i Israel – i Jesu eget land.

Hos hedninger, men først hos jøder

Jeg skammer mig nemlig ikke ved evangeliet, siger Paulus. Det lyder jo betryggende! Men hvorfor i al verden siger han det? Det bedste svar er at han har følt sig fristet til at skamme sig ved evangeliet, sådan som vi andre også kender til det. Den fristelse kommer I givetvis også ud for i Jerusalem og ikke mindst blandt jøder, som vi har så meget fælles med, og hvor det, når sagerne skal gøres op, egentlig kun er jøden Jesus der skiller. Måtte I komme godt igennem den fristelse og holde fast ved at evangeliet er en Guds kraft for enhver som tror, for jøde, først, og for græker.

I Jesu navn da tungen gløder hos hedninger, men først hos jøder.

På arbejde i Jerusalem 1976-1999

6. juni 1999 og 1976

Den 6. juni 1999 blev Vicka og Jan Mortensen udsendt som præstepar til en tjeneste i Jerusalem. Netop den 6. juni - men 1976 - blev den første danske gudstjeneste afholdt i Korsfarerkapellet i Redeemer Church-komplekset. Nu hedder det Johanner-kapellet. Den 6. juni 1999 ved udsendesfesten mindedes de fire første danske Jerusalem-præster dengang og deres familier ankom til Israel.

Fra højre: Kirsten og Kai Kjær-Hansen, Gunvor og Erik Nikolajsen, Martha og Jørgen Bækgaard Thomsen, Vicka og Jan Mortensen og Jens Arne Skjøtt. Bodil F. Skjøtt var på arbejde i Jerusalem.

Kirsten og Kai Kjær-Hansen: 1976-1978

I midten af maj måned 1976 ankom vi, Kirsten og jeg og tre små børn, den mindste tre måneder gammel. Jeg havde været i Israel i april og fundet en lejlighed med hjælp fra min kibbutzfamilie, som jeg havde haft kontakt med siden jeg forlod min kibbutz i 1966. Tidligere var der holdt danske gudstjenester i den skotske kirke af Keld Norup - i tidsrummet 1966-1972. Forud herfor havde Anker Gerding fra 1953 til 1961 virket som lærer ved den skotske skole i Jaffa. Han blev afløst af Hakon Bojsen. Efter Norups tilbagekomst i 1972 stod Israelsmissionen i et vadeded. I 1976 lagde tingene sig til rette. Jeg skulle sondere terænet - på halvtid - for et fortsat arbejde i Israel og kunne for egen regning og risiko studere resten af tiden.

Jeg havde fået en liste med kontaktpersoner af Norup. Den benyttede jeg i de første uger flittigt. Tingene lagde sig

sådan til rette at jeg valgte at knytte til ved Redeemer Church. Tre uger efter vor ankomst holdt vi den første gudstjeneste, pinsesøndag 1976.

I et brev af 7. august skriver jeg til daværende generalsekretær Sv. Erik Larsen bl.a.: »Kirsten har fået god kontakt med danskere der er gift med arabere. Indtil nu har der ved de tre gudstjenester været omkring 100 mennesker, og gad vide om der ikke har været 60-70 forskellige mennesker! Første weekend i september 1976 holdt vi vores første weekend-arrangement hvor vi fredag aften læste NTs Via Dolorosa-steder igennem. Lørdagen begyndte vi med en bibeltime med spørgsmålet »Hvem var Jesus?« og gik derefter en tur i Den Gamle By og gennem Hezekias' tunnel for så at afslutte med gudstjeneste med 25 deltagere.« Ved weekenden i oktober bevægede vi os for første gang uden for Jerusa-

lem, på en ørkenstur til Wadi Kelt - den tur er gentaget mange gange senere. I et brev hvor jeg fortæller herom, skriver jeg: »Det er jo egentlig fantastisk at man uden store vanskeligheder kan få unge danskere i tale med evangeliet. I hvert fald synes et par af dem ikke almindeligvis at bruge kirken i Danmark.«

Overnatningerne og arrangementerne i forbindelse med weekenderne fandt med enkelte undtagelser sted i vores lejlighed. Kirsten med hjælp af vore danske aupair-piger - dem havde vi i vores periode i Israel seks af - lavede maden. Plastic-badekarret til vores mindste blev ved disse lejligheder - efter kraftig rengøring - brugt som salatbar.

Selv gik jeg hurtigt i gang med en 10-ugers sommerulpan for at friske mine ivritkendskaber op. Den 18. september holdt jeg min første hebraiske prædiken i Haifa, i Elias-kirken, hvor den norske familie Kvarme var kommet til som præstepar samme år, og hvor Ebenezer-hjemmet var blevet indviet den 23. maj

- uden at vi dog opdagede det dengang. Men vi lærte hurtigt søster Christiane at kende, som dengang arbejdede på hjemmet, og glædede os over fællesskabet med hende. Senere blev det til flere prædikener på hebraisk i Haifa samt nogle stykker i Shalhevetymenigheden på det finske center i Jerusalem, hvor vi som familie sluttede op om sabbatagudstjenesterne.

Vi havde fået at vide hjemmefra at vi næppe skulle regne med at kunne etablere en bibelkreds. Det gjorde vi nu alligevel. Først med os selv og vores første danske aupair-pige. Hen på sommeren kom blandt andet 4 af »mine« studenter fra MF på et semesterophold i Jerusalem. De bakkede naturligvis 100 procent op om vores arbejde. Tre af dem blev senere medlemmer af Israelsmissionens landsstyre, nemlig Bodil F. Skjøtt, Børge Rasmussen og Benny Birk Mortensen.

I januar 1977 tog vi fat på skandinaviske gudstjenester hver sidste søndag i måneden i Jaffa, i Immanuel-kirken,

hvor nordmændene stod for det praktiske arrangement. Egentlig havde vi kun sagt ja til et års tjeneste i Israel. Det blev heldigvis til 2 år og tre måneder. Jeg var tilbage i DK i begyndelsen af efterårssemesteret 1977 for i 6 uger at køre et undervisningsforløb på MF. Det var betingelsen for et ekstra år i Israel. Lige forud for denne rejse havde vi haft nogle dage i Tiberias sammen med familien Kvarme, hvor vi havde lavet dispositionen til vores bog om messianske jøder. Egentlig mærkeligt at tænke sig at udtrykket »messianske jøder« ikke dengang var et almindeligt udtryk - heller ikke i Israelsmissions-sammenhænge.

Vi kom tilbage til Danmark sidst i juli 1978. Erik og Gunvor Nikolajsen stod klar. I efteråret 1978 havde jeg det privilegium at indsætte Erik Nikolajsen som heltids ansat dansk præst i Jerusalem. Jeg glæder mig til den 26. juni hvor jeg skal indsætte Jan Mortensen. 23 år og tre uger efter pinsesøndag 1976.

Kai Kjær-Hansen

Gunvor og Erik Nikolajsen med børnene Jeppe og Jakob i Jerusalem omkring 1982.

side 5 →

Gunvor og Erik Nikolajsen: 1978-1983

Vi rejste d. 4. november 1978. Med 200 kg. bagage - uden at betale overvægt. Og med Jeppe på 4 måneder i en Moses-kurv.

Hver gang jeg siden har fået lov til at være i Jerusalem igen, har jeg altid haft svært ved at falde i søvn den første nat. Minderne fra byen er åbenbart stærkere end trætheden der kaldte på søvnen.

Fyldt som Jerusalem er med politiske, etniske, reli-

giøse og åndelige spændinger var det dejligt engang imellem at gøre holdt og sidde under palmerne i Jeriko! For derude i Jeriko, hvor alt bliver dæmpet af søvndyssende varme, var der ligesom altid fred og ro. Og alligevel ... Blandt alle byer er Jerusalem den by i hvilken vi har tabt vort hjerte. Som Jeppe sagde når vi var på ferie i Danmark: »Hvornår skal vi hjem til 'lem'?«

Centrum i Jerusalem er ikke det samme for alle. Men

for mig er centrum et lille kapel inde i Den hellige Gravs kirke. Der er næsten altid mennesketomt i det kapel. Ovenover er der til gengæld et mylder. For deroppe viser man det sted frem hvor Jesu kors stod på Golgata. Lidt længere væk står folk i kø for at komme ind i den tomme grav. Men jeg skal altid ned under Golgata-klippen. Her ligger Adams-kapellet. Traditionen siger at her ligger Adam begravet. Der er ingen udsmykning. Kun rå klippevægge. Men på én af dem, inde bag et sort gitter, er der bag en glasplade en revne i

På arbejde i Jerusalem 1976-1999

Martha og Jørgen Bækgaard Thomsen: 1984-1989

Vi kom, med vore børn på 10, 9 og 7 år, til Jerusalem den 25. marts 1984. Vi kom i bil, idet vi havde kørt ned gennem Europa, og så sejlede vi fra Piræus med korte ophold på Rhodos og Cypem. Søndag morgen kl. 7 lagde båden til i Haifa, og kl. 8 var vi fra borde og glædede os til at køre op til Jerusalem, som vi endnu aldrig havde besøgt.

Damen der skulle stemple passene, kiggede på mit visum og sagde så: »Du er missionær, du skal betale told af din bil inden du får lov til at komme ind i Israel«. I de følgende seks timer gik jeg fra kontor til kontor - ingen kunne finde ud af hvad de skulle gøre, så de sendte mig alle videre til en anden - indtil jeg kom tilbage til den første dame, der sagde: »Jeg tog fejl i morges; I må gerne køre«.

Familien havde på det tidspunkt stået og ventet ved siden af bilen uden at have fået vådt eller tørt. Politiet havde straks om morgenen beslaglagt nøglerne til bilen. Kl. 13.05 fik Martha og børnene dog lov til at gå op i personalekantin for at få lidt mad; men den var lukket kl.

13.00. Vi følte os ikke særligt velkomne i Israel den formiddag.

Vi nåede op til Jerusalem kl. 18 og fandt vores nye hjem, hvor en flok unge mennesker fra bl.a. Ordet og Israel havde ventet med suppe og jordbær siden kl. 11. Det var en god modtagelse at få; vi var blot lidt kede af at vi ikke vidste at de var der; så ville vi have ringet og fortalt om forsinkelsen.

Vi blev godt modtaget af husets øvrige beboere, som alle var jøder. To uger efter at vi var ankommet, bankede det en fredag aften på døren ud til trappeopgangen. Vi undrede os lidt, for vi havde ikke opdaget at dørrykket var ude af funktion. Uden for døren stod den ortodokse kvinde der boede i lejligheden under os. Hun forklarede undskyldende at hendes natbordslampe var tændt; sabbatten var jo begyndt nu, så hun måtte ikke slukke den, men måske kunne hun få et af børnene med sig ned ...? Hun måtte altså heller ikke ringe på på en sabbat.

Blandt Israel-årenes store oplevelser var at få lov til at

Jørgen Bækgaard Thomsen på en Langfredags-vandring på Via Dolorosa.

klippen. Da Jesus døde på korset revnede klipperne (Matt 27,51), og Jesu blod løb gennem revnerne ned over Adam. Og jeg tænker på ordene: »Jesu, Guds søns, blod renser for al synd« (1 Joh 1,7). Og dér står jeg og husker at Adam betyder menneske. Det som skete dengang, skete for alle. For jøder og for græker. For mig. Et kors for tanken. Tænk hvis dette sted og den tilgivelse der har sin grund her, en dag blev centrum for hele Jerusalem og alle hendes døtre!

Men by og sted alene gør det ikke. De mange menne-

sker som kom med hver sin skæbne og historie, og som vi fik lov til at møde, de fylder også meget i vore tanker. Jeg tænker på jøden, der ved et under-mindre kunne ikke gøre det - kom til tro på Jesus som Messias. Han var altid så glad og så frimodig i troen så jeg kom til at tænke på Paulus i Filippi, der sang lovsange midt i fængslet. Han kunne ikke lade være med at fortælle om det han havde set og hørt. Eller Jeg tænker på hende der besøgte Jerusalem på gennemrejse. Men hun nåede aldrig videre. Hun blev hun gift og bor stadigvæk i byen.

være med ved jøders dåb. Især står én dåbsgudstjeneste prentet i erindringen. Det var en midaldrende og tre unge jøder der skulle døbes efter et par års forberedelse. Der var overvejelser om at foretage dåben i Jordanfloden eller ude ved Middelhavet, men man enedes om at det skulle foregå hjemme i Shalhevetymenighedens lokaler i forbindelse med en sabbatgudstjeneste.

Men hvordan skulle det så rent praktisk foregå? Der var ingen døbefont i kirkesalen, men vi kunne sagtens finde en lille skål; det havde vi gjort ved en tidligere lejlighed. Men den messiansk-jødiske præst Jossi Ben Zvi gjorde opmærksom på at hvis de unge mennesker fx senere flyttede til Beersheba, ville de blive opfordret til at blive døbt igen, idet menigheden dér praktiserede dåb ved neddykning. Som lutheranere siger vi at det ikke er mængden af vand der gør en dåb gyldig. Det plejer i praksis at være argument for at bruge meget vand, så vi besluttede at døbe ved neddykning.

Shalhevetymenigheden holder til i en tidligere kostskole hvor der selvfølgelig har været et vaskehus med gruekedel og skyllekar. Rummet havde stået ubrugt i flere år, men nu blev det gjort rent og pyntet op, og så blev fire unge jøder døbt i skyllekarret. Jossis dåbsprædiken handlede selvfølgelig om dåbens hvide klæder der er udtryk for tilgivelsen i Jesu blod. Med knofedt og et godt vaskepulver var meget godt blevet vasket hvidt i årenes løb, men der er snavs som hverken vaskemaskine eller sæbe kan vaske af; det er syndens snavs som kun vaskes af i dåben og i samfundet med vor Herre Jesus Kristus. Men dér sker det også.

Golfkrigen, som blev til et realitet i januar måned 1991, betød at Israelsmissionens danske menighed i Jerusalem skrumpede ind til kun lidt mere end en håndfuld. En kort overgang blev vores lej-

Golfkrig eller ej - Stephan Skjøtt vil ha' mad!

Bodil og Jens Arne Skjøtt: 1989-1999

Vi kom til Israel i 1989 efter otte år i Liberia. Det var en omvæltning at komme fra junglens mange, men anderledes lyde til en storby larm og trafik. At komme til Jerusalem var lidt som at komme hjem. Bodil og jeg havde været guider for Tjæreborg Rejser fra 1972-73 og i den tid boet i Jerusalem, som vi - selv om 6-dages krigen kun lå fem år tilbage i tiden - oplevede som en fredelig by. Da vi ankom igen i 1989, var man to år inde i Intifadaen med sten-

kast, demonstrationer, gumikugler og bombesprængninger som hverdagsbegivenheder. En ganske anderledes by at vende tilbage til. Snart lurede, ikke et militærkup som vi have oplevet det i Liberia, men en krig i horisonten. Vores nye familie-medlem, Stephan, så dagens lys den 28. august 1990, næsten samtidig med at Saddam invaderede Kuwait.

Golfkrigen, som blev til et realitet i januar måned 1991, betød at Israelsmissionens danske menighed i Jerusalem skrumpede ind til kun lidt mere end en håndfuld. En kort overgang blev vores lej-

fortsættes side 6

lighed ikke bare menighedslokale, men også kirkerum for den ugentlige gudstjeneste. Det varede næsten et år inden størrelsen på volontørflokken i Jerusalem igen var oppe på sit normale tal.

Bodil tog fat på arbejdet på Caspari Center. I studietiden havde hun beskæftiget sig med messianske jøder, og nu var tiden så til et nærmere samarbejde med dem samt sørge for at andre fik mere at vide om netop denne gruppe inden for det israelske samfund.

Med tiden blev også kontakten til en anden ofte overset gruppe etableret, nemlig de kristne palæstinensere. Også her mødte vi mennesker som brændte for evangeliet, og som gerne ville nå deres egne med de gode nyheder.

Grupper af forskellig nationalitet har under Bodils ledelse travet Jerusalem og andre dele af landet tyndt i forbindelse med Caspari Centers studiekurser. I Negev har de sovet under åben himmel og i Galilæa vadet gennem wadier og svømmet når det var nød-

Og så fortsatte med at holde gudstjeneste for dem blot et par stenkast fra det sted, der er et centrum i verdens historie og i Guds historie med os. Og gøre det i håb om at det som skete med Jesus, og det som Jesus sagde og gjorde, også måtte og må være centrum i deres og i vores liv.

Vi blev sendt for at give. Vi synes at vi selv fik meget mere end vi måske fik lov til at give. I hvert fald fik vi mere end 5 minutter kan rumme.

Erik Nikolajsen

at det er historie!

Bodil og Jens Arne Skjøtt: 1989-1999

fortsat fra side 5

vendigt for at komme videre. De historiske ruiner har givet dem et sus af Mellemøstens fantastiske historie på godt og ondt. De har mødt de levende stene, lokale kristne hvad enten det var messianske jøder eller palæstinensiske kristne, eller repræsentanter for nutidens jødedom. Alle har hver på deres måde og ud fra deres forudsætninger været med til at give et nutidigt billede af dagens Israel med alt hvad det indebærer.

At være dansk kirke i Israel er at være kirke på et sted hvor Det Gamle Testamente ikke er en fremmed bog. Den er det jødiske folks historie-bog, og samtidig er den vores eget udgangspunkt. Uden den kan vi ikke forstå hvem Jesus

Messias er.

At være en del af det israelske samfund og arbejde sammen med både vore jødiske og palæstinensiske brødre og søstre samt være præstepar for mere eller mindre fastboende danskere i Israel har sat sit præg på os og mærket os for livet. De mange mennesker vi har været i berøring med gennem vores 10 år i Jerusalem, har været med til at fastholde os selv på at de gode nyheder om jøden Jesus stadig er aktuelle og relevante. Vi har flere gange fået lov til at opleve at mennesker er rejst fra menigheden med ny tro eller fornyet håb og tillid til Israels Gud. Det var været 10 fantastiske år . Bodil skal via sit arbejde fortsætte kontakten til Caspari Center og til Israel. Jeg må nøjes med besøg engang i mellem. Men Jerusalem glemmer vi aldrig.

Jens Arne Skjøtt